

Међународна књижевна колонија СКД–Крупара 2021.

25–29. август 2021.
Бачко Душаново

МЕЂУНАРОДНА КЊИЖЕВНА КОЛОНИЈА СРПСКО КЊИЖЕВНО ДРУШТВО – КРУПАРА

Међународна књижевна колонија СКД–Крупара је место сусрета књижевника и књижевних преводилаца. Место прожимања језика, култура, књижевних приступа и искустава. Место размене и подстицаја.

То је прилика да се, у непосредном сусрету, писци и преводиоци упознају боље, дубље, свестраније, свеобухватније.

Колонија се одржава од 2019. године у прелепом амбијенту комплекса Крупара у Бачком Душанову код Суботице, захваљујући предусретљивости породице Анђелић, и уз финансијску подршку Министарства културе и информисања Републике Србије.

Почива на плодотворном партнерству једног репрезентативног удружења у култури и угледног комплекса Крупара, чији је власник уважени хирург-гинеколог др Лука Анђелић, интелектуалац и мецена.

У комплексу Крупара се од фебруара 2008. године одржава веома успешна књижевна трибина коју уређује и води књижевник Ђорђе Кубурић, уз учешће више од стотину знаменитих савремених књижевника.

Учесници овогодишње Међународне књижевна колонија СКД–Крупара су Сибелан Форестер (САД), Љубинка Перинач Станков (Румунија), Атила Сабо Палоц (Мађарска), Фрања Петриновић, Ненад Милошевић (Србија).

Уредници и модератори: Ђорђе Кубурић и Дејан Симоновић

Сибелан Форестер (Sibelan Forrester)

Сибелан Форестер је професор руске књижевности на факултету Swarthmore College, недалеко од Филадельфије у савезној држави Пенсилванија. Специјализира руску поезију, посебно Марину Цветајеву и савремену ауторку Марију Степанову. Осим руске књижевности, предаје фолклор и теорију и праксу превода. Превела је роман Милице Мићић Димовске Мрена (*The Cataract*, 2016), и песме Марије Кнежевић (*Техника дисања, Breathing Technique*, 2020).

ФАСЦИНАЦИЈА ПРЕОБРАЖАЈЕМ

Сасвим је могуће је да је поезија управо оно место где сваки језик открива свој особени глас и јединствене могућности; ако је тако, онда је превод поезије посебан изазов. Не можеш да клизиш по површини док преводиш; мораш да разумеш и промислиш сваку реч, чак и ако неке речи захтевају да буду замењене другим идејама и изразима како би функционисале као песма на новом језику. Имала сам задовољство што сам преведена на два језика које добро познајем, и стварно је фасцинантно искуство кад видиш песму преображену, као поново рођену на другом месту и у другом времену, али оживљену истом душом. Кад преводим поезију, трудим се да истовремено будем и верна и креативна, поуздавши се у песниково оригинално дело које ће ме надахнуто водити. (Као што кажу, не постоји преводитељски блок!); највеће задовољство ми је када радим са живим аутором који је вољан да ми пошаље коментаре у вези са преводом који је у току, тако да коначна верзија одражава његов осећај за значење, форму и звук.

Љубинка Перицац Станков

Рођена је 2. априла 1969. године у Темишвару. Дипломирала је на Филолошком факултету при Западном универзитету у Темишвару, на одсеку за румунски и руски језик и књижевност (1989–1994).

Радила је и као уредник телевизије „ТВТ`89“, а дуги низ година била је главни уредник недељника „Наша реч“ при ССР.

Објавила је шест песничких збирки, и три књиге колумни и књижевних хроника.

Преводи са румунског на српски, као и с румунског на српски.

Заједно са Александром Стојковићем и Славомиром Гвозденовићем приредила Антологију српске поезије XX–XXI века на румунском *Malulcelălalt*.

Главни је уредник часописа за књижевност Срба у Румунији „Књижевни живот“.

Члан је Савеза писаца Румуније, Удружења књижевника Србије и Друштва књижевника Војводине.

Добила је више значајних књижевних награда у Србији и Румунији.

ПОНОРНИЦА – ПРЕВОДНИЦА – ПРЕВОДИЛАЦ

Кад ме је Ђорђе Кубурић позвао и предложио да напишем неколико речи на тему „Понорница – преводница“, сетих се Карпата и моје дечје храбрости да пливам у врло хладној и брзој реци која једним делом тече подземно и опет излази на површину. А на чувене семијајске преводнице, пре једно двадесет година, одлазила сам да посећујем родитеље. Живели су на том шлајзу. Тата је као хидротехничар ту службовао.

Ето, те две речи *понорница – преводница* су део мог најужег емотивног спектра. То су појмови који ме везују за срећне

дане живота, а сасвим случајно, или можда не, дивне су то метафоре за посао којим се бавим. Јер преводиоци су људи који роне у дубину једног језика да би испливали на другу страну. Притом је њихов посао такав да уређују водостај и зауздавају бујице речи, припитомљавају их, тако да језик остане жив и питак, да се лепота једне културе сачува и најверодостојније пренесе у другу културу.

Бити преводилац не значи само добро познавати два или више језика. То је недовољно. Добар преводилац мора имати увид у целокупни друштвено-политичко-економски контекст дотичних народа и околине, познавати њихову историју, менталитет, обичаје.

Људи данас олако суде када кажу да два језика није тешко научити – то могу и машине. Као потпора таквој тврдњи они наводе савремене компјутере који су у стању да за неколико сати савладају на десетине језика и већ сутра, кажу инжењери информатике, замениће преводиоце. Колико је нетачна ова инфор-

мација, уверили сте се вероватно користећи „Гугл транслејт“, где су чуда и чудеса увек могућа. Не верујем да ће људски фактор у овом послу моћи икада да се замени. Машина никад неће разумети шта у ствари на српском значи „добити корпу“, „обрати бостан“, „изводити бесне глисте“ или „наћи се у небраном грожђу“, и нарочито јој неће бити јасно зашто с времена на време у њу „бленемо ко теле у шарена врата“.

И румунски језик је изузетно богат фразеологизмима, речима, изразима одомаћеним у народу, који нису део лексичког фонда. У румунском језику треба дуже времена живети да би га у потпуности разумео. Но, ту је у ствари сва лепота и мајсторство превођења, у таквим је финесама и доказ да је језик жив, да се развија и да је интегративни део културе народа у најширем смислу.

Преводилачки посао јесте врста рударског посла, напоран и добрим делом незахвалан. Италијани нису случајно смислили израз: *traduttore traditore*. Не може преводити поезију неко ко је не осећа, и не може преводити прозу неко ко на оба језика није прочитао бар пет библиотека књига. Баш као *понорница*, треба много година силазити у језичке поноре да би се пробио пут до праве реченице, тако да се не губи ни лепота конструкције, ни њен смисао, треба бити вешт у кроћењу дивљих стихија и буквално бити *преводница* која ће дозволити сплаварима да мирно преносе културна добра са једне на другу обалу.

Атила Сабо Палоц (Szabó PalóczAttila)

Атила Сабо Палоц (Szabó PalóczAttila) је песник, преводилац и глумац, рођен у Сенти, 1971.

Дипломирао је на Академији уметности у НовомСаду. Првуз бирку поезије објавио је 1993. године у НовомСаду. Од тада је објавио двадесетак књига претежно поезије и прозе, али и драме и књижевне публицистике.

Објавио више књига превода, с аенглеског и са јужнословенских језика. Од 2004. живи и ради у Мађарској. Члан је Удружења књижевника Мађарске.

Крајемо самдесетих година био је један од оснивача позоришне групе АИОВА. Аутор је и више радио-драма, извођених у оквиру Драмског програма Радио Новог Сада. Режирао је више позоришних представа и један кратки филм.

Превео је књиге Василија Топалова (песме), Бранислава Брковића (роман), Јозефине Даутбеговић Крајиновић (песме) и Огњена Спахића (приповетке).

Живи и ради у Будимпешти.

ИЗГУБЉЕН У ПРЕВОДУ

Не сматрам себе типичним преводиоцем; нисам од оних, који раде плански и осмишљено. Кад ми се свиди нешто што прочитам на страном језику, најчешће се дешава да одмах, без размишљања, то преведем; без договора са издавачима или редакцијама. Зато се често дешава да са својим, већ урађеним, ни од кога нарученим преводима, покуцам на врата разних часописа. Благодаревши оваквом начину рада књижевни текстови многобројних аутора доступни су и на мађарском језику.

Понекад се ради тек о краћој песни, а неретко је у питању и дужа прича или драмски текст. Због оваквог начина рада

често се дешава да моји преводи једног аутора не досегну обим књиге. А то значи да би овај сегмент мога рада могао да остане и непримећен, ако не рачунамо преводе у часописима и листовима. Планирам да сакупим овако разбацане преводе, па да се текстови аутора који су ме својевремено одушевљавали, нађу у једној књизи превода.

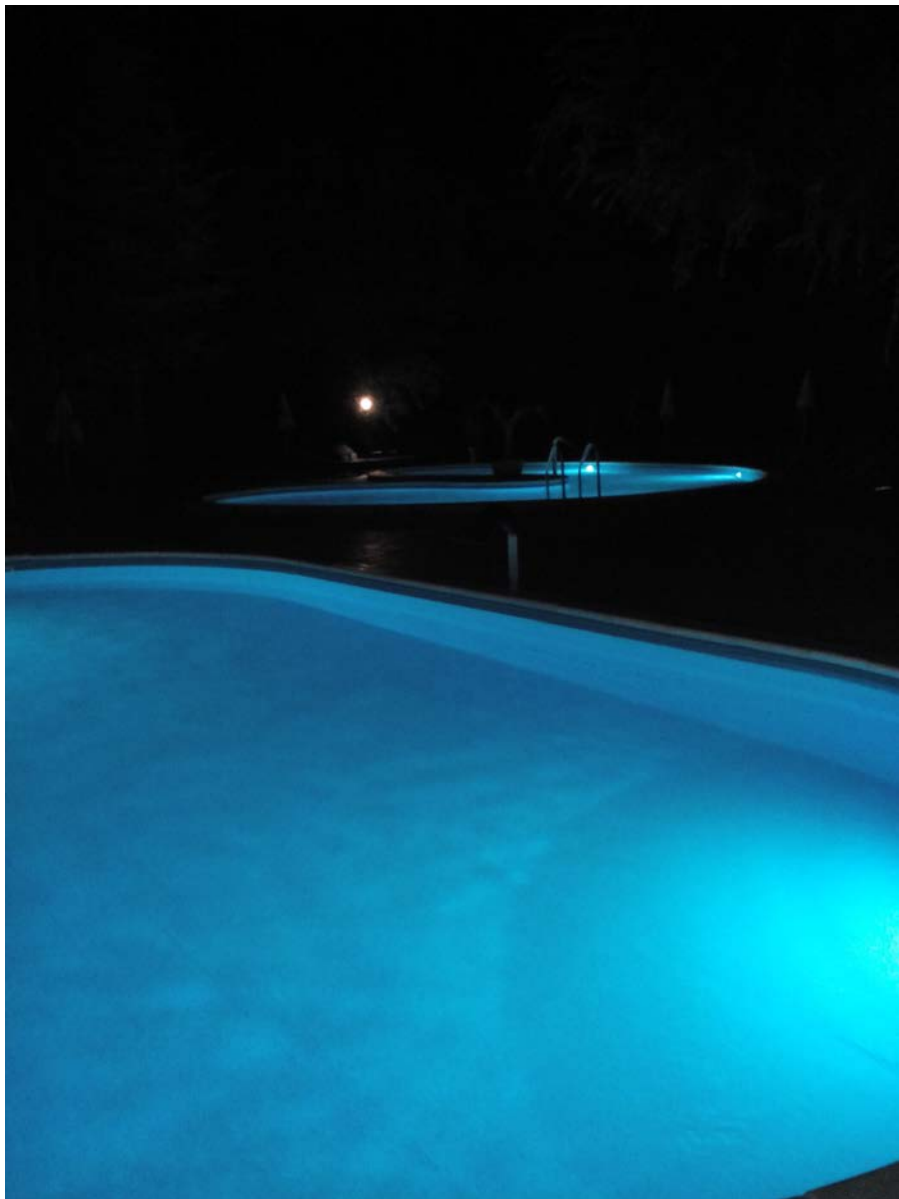
Ретко преводим по наруџби, и ретко то радим плански. Још давних деведесетих на овај начин сам превео песме које су касније објављене у двојезичној књизи. А након две деценије превео сам још једну збирку песама, један роман и једну збирку кратких прича.

Сасвим другачије је када моје ауторске текстове преводe на друге језике. То ми је одувек било нарочито важно. Често сам се наике сусретао са питањем које су ми други постављали, а које би се односило на моју циљну групу. Питају ме коме пишем. Никад нисам знао, а заправо и не желим да знам одговор на ово питање. Не бих да се ограничим на ужи круг читалаца, јер сам убеђен да су моје мисли, које су се трансформирале у песме, у прозу или у драму, упућене свакоме, без обзира где се мој потенцијални читалац родио, које је нације или које је вере. Нема места на кугли земаљској где ми се чини да сам странац, где се не бих осећао као код своје куће. Са све својом личношћу, мислима, делима, стиховима, причама...

Зато, не могу сликовитије и другачије да објасним све ово, него парафразом: „Дела Сабо Палоца нисте доживели док их нисте прочитали у оригиналном клингону”*

*Клингонци су измишљена ратничка раса из серије Звездане стазе. Добри су ратници због своје физичке снаге и генетских предности. Најважнија им је част, а Клингонац који је заробљен или се предао губи част и његова срамота се преноси на његове потомке. (Извор: Википедија)

Фрања Петриновић

Рођен у Новом Сланкамену, 1957. Књижевник, књижевни критичар и уредник књижевних часописа.

Студирао је у Новом Саду на Филозофском факултету. Објавио је више романа и есеја. Члан је Управног одбора Друштва књижевника Војводине. Био је уредник часописа “Поља”, новинар културне рубрике листа Дневник и уредник у издавачком предузећу “Стилос”. Добитник је више књижевних признања:

Ненад Милошевић

Ненад Милошевић рођен је 5. јула 1962. године у Земуну.

Објавио је седам збирки песама, књигу микроесеја *Лу-тајућа планета* и приредио Антологију новијег српског песништва (ВБЗ, Загреб, 2010).

Његове песме и есеји превођени су на руски, грчки, румунски, бугарски, пољски, француски, енглески, словеначки, шпански, немачки и македонски језик. Заступљен је у неколико антологија српске поезије на страним језицима као и у неколико домаћих антологија.

Пише књижевну критику, есеје о књижевности, култури и политичкој теорији. Био је уредник за поезију у часопису *Књижевне новине* (1998–2001), деvedесетих година члан уредништва

часописа за женску књижевност *ПроФемина*, гост уредник (уредио пет бројева) часописа *Тиса* из Бечеја. Добитник је награда: *Бранко Ћопић*, *Биљана Јовановић* и *Бранко Миљковић*.

Завршио је Факултет политичких наука у Београду.

Радио је као уредник у Редакцији за културу, Редакцији за науку и образовање а сада ради као уредник у Редакцији документарног програма РТС-а. Уредио је и режирао преко сто ТВ емисија разних жанрова.

Ожењен је, има ћерку Марту.

ЈЕЗИК БУДУЋИХ ХАРМОНИЈА

Свака нова песма преведена на неки језик је увођење новог сагласја и хармоније у тај језик. Јер један језик увек је претесан за хармоније које се сваки час јављају у духу, неко би рекао и телу. Поезија иде у сусрет и најављује доба, буди веру у времена када ће се сви народи лако споразумевати. Нови осећај дат у преводу на други језик истог часа се интериоризује и постаје баштина језика у који је „увезен“. Задржава старо и добија делом ново значење. Поезија као резидиум симболичког неког језика, преноси онај суштински осећај на други језик, осећај љубави, природе, света, историје, трагичног и узвишеног. Пушкин је писао песму о Карађорђу, хтео је да интериоризује величанственог, митског јунака, из новог века, који је истовремено оцеубица и жртва ривалства са кумом, другим вођом устанка. Песници оно прећутано а стварно и митско преводе у симболички поредак и тако га чине светским, универзалним, „видљиво“ постаје „читљиво“ и „писљиво“. Читајући песме другог језика жудимо за другим и постајемо други, и из другог гледамо сопствене обресе који нам измичу и појављују се. Читајући песме исписане на другом језику постајемо други који тражи првог, читање поезије другог језика је процес неограниченог саобраћаја између раличитих универзума означитеља. Када читамо преведену песму губимо се у другом универзуму али не као странци

већ као гости који су се одомаћили већ са првим досељеником. Сећам се, како сам тек са Еминескуовим стихом „лета хује“ заиста разумео како она пролазе, добио нови осећај за пролазност, иако је синтагма наизглед једноставна: *лета хује*.

УЧЕСНИЦИ ПРЕТХОДНИХ КОЛОНИЈА

2019. године: Павел Пилх (Чешка), Ерик Тау Кнудсен (Данска), Роланд Орчик (Мађарска), Даница Вукићевић, Ивана Миланков и Енес Халиловић (Србија)

2020. године: Зденка Валент Белић, Јоан Баба, Иштван Беседеш, Васа Павковић

Организација: Српско књижевно друштво и комплекс Крупара
Финансијска подршка: Министарство културе и информисања
Републике Србије

RESTORAN
Krupara

Српско књижевно друштво
Serbian Literary Society

Република Србија
Министарство културе и информисања